

DIGITALIZACIJA HRVATSKE GRAMATIKOGRAFSKE I PAREMIOLOŠKE GRAĐE

Ana Lehocki-Samardžić i Jadranka Mlikota

Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Projekt digitalizacije Centra za istraživanje kulturnog identiteta i regionalne baštine Filozofskog fakulteta u Osijeku obuhvaća hrvatsku gramatikografsku i paremiološku građu 19. i prve polovice 20. stoljeća. Projekt je nastavak interdisciplinarnih istraživanja na Filozofskom fakultetu u Osijeku koja se provode od 2016. godine, a koja su usmjerena proučavanju mađarske sastavnice hrvatske gramatikografije izvan hrvatskoga (etničkoga i jezičnoga) prostora 19. i 20. stoljeća. Od 2021. godine istraživanja su usmjerena digitalizaciji prikupljene i obrađene gramatikografske građe, a od 2023. godine digitalizacija uključuje i hrvatsku paremiološku građu do kraja 20. stoljeća.

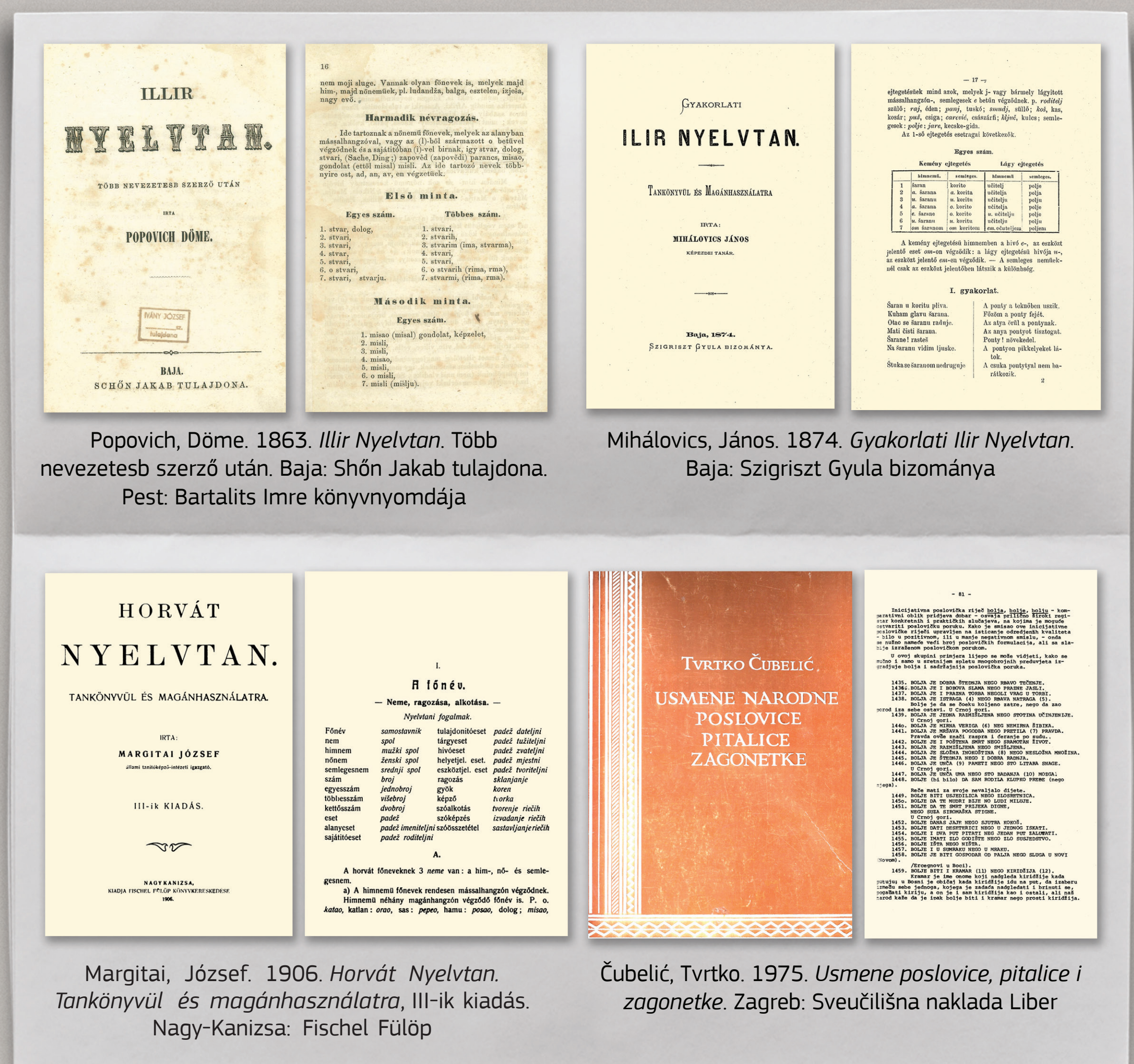
Digitalizacija gramatikografske i paremiološke građe obuhvaća sljedeće **ciljeve**:

- CILJ 1.** Gramatikografsku građu objavljivanu na mađarskom (etničkom i jezičnom) prostoru 19. i prve polovice 20. stoljeća, a koja je nedostupna u hrvatskim (znanstveni i kulturnim) institucijama, opisati, valorizirati i digitalizacijom učiniti dostupnom hrvatskoj akademskoj, ali i široj društvenoj zajednici (*open access science*).
- CILJ 2.** Dostupnu paremiološku građu digitalizirati te izraditi rječničku bazu, mrežni paremiološki tezaurus, s mogućnošću potkorpurnoga pretraživanja.

U okviru **metodologije rada** (CILJ 1.) utvrdit će se prinos prekograničnih (hrvatskih) autora hrvatskoj povijesnoj gramatikografiji, metodološka načela na kojima su gramatike nastale, model njihova opisa, pripadnost filološkim školama do polovice 20. stoljeća te njihov udio u hrvatskim standardizacijskim procesima navedenoga razdoblja.

Digitalizacijom paremioloških izdanja (CILJ 2.) usustavit će se dosadašnji popisi takvih izvora, popratit će se pripadajućim metapodacima iz kojih će se načiniti različiti korpusi: korpus zastarjelih poslovice, korpus poslovice koje su još uvijek u uporabi, korpus izreka, korpus frazema itd.

Unutar mrežne stranice *FFOS e-naklada* oblikuje se podstranica *Digitalizirane zbirke* koja sadržava digitalizirane gramatikografske i paremiološke naslove. Sustav je izrađen pomoću *Open Monograph Press* (OMP), alata za uređivanje i objavu elektroničkih publikacija. Cjeloviti tekstovi digitalnih publikacija u otvorenom su pristupu, popraćeni su metapodacima i dostupni putem mrežne stranice *FFOS e-naklada* kao i poveznicom unutar knjižničnog kataloga (OPAC).

Rezultati digitalizacije gramatikografske građe (CILJ 1.) učinit će ju dostupnom hrvatskoj akademskoj i široj društvenoj zajednici s obzirom na to da je riječ o izvorima koji su do sada bili nedostupni u hrvatskim baštinskim ustanovama. E-poveznicama pružit će se uvid u dosadašnju istraženost mađarske sastavnice hrvatske jezikoslovne (gramatikografske) povijesti i omogućiti daljnja kontaktološka istraživanja.

Digitalizacija dostupnih paremioloških izdanja (CILJ 2.) bit će u svrhu izrade zbirke paremiološke građe za izradu paremioloških rječnika, tezaurusa, ali će omogućiti i daljnja dijakronijska istraživanja hrvatske jezične baštine.

Zaključno, digitalizacija hrvatske gramatikografske i paremiološke građe suvremenom informacijskom tehnologijom osigurat će „vidljivost (...) gradiva jer digitalizacija nije i ne smije biti sama sebi svrhom već mora odgovoriti zahtjevima korisnika poštujući načelo demokratičnosti – pristup baštini, ali odgovornim čuvanjem izvornika.“ (Helena Sablić Tomić; Hrvoje Mesić, „Digitalni surogati tiskarstva osječkoga Nutarnjeg grada kao primarni baštinski izvor“, *Hum: časopis Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru*, vol. 13, br. 20, 2018., str. 116–117).

